

**UNİVERSİADE2005 İZMİR OYUNLARINDA,
“Gönüllü İnsan Kaynakları Yönetimi”
Çalışmalarının İncelenmesi**

Kürşad SERTBAŞ, Engin ZENGİN, Selman ÇUTUK

ÖZET

Spor organizasyonlarının yönetim sürecinde etkili olan, İnsan Kaynakları Yönetimi kurumsal gelişimin yanında organizasyonel başarıda da etkili bir çalışma alanıdır. Organizasyonlar içerisinde uygulanan yönetim teknikleri sorunsuz bir organizasyon için dikkatle planlanmaktadır. Gerek ücretli gerekse gönüllü insan kaynakları yönetimi stratejileri bu noktada önem kazanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de bugüne kadar gerek katılımcı ülke sayısı bakımından gerekse organizasyonun niteliği açısından önemli bir spor organizasyonu olan Universiade2005 İzmir Yaz Oyunları organizasyonundaki gönüllü insan kaynakları yönetimini incelemektir.

Çalışmada belgesel tarama metodu uygulanmıştır. Aynı zamanda organizasyon ile ilgili arşiv çalışması yapılarak gönüllü insan kaynakları yönetimi ile ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Sayısal bilgiler Microsoft Excel7. 0 programında tablolaştırılmıştır. Universiade2005 İzmir Yaz Oyunları Organizasyonu’nun gönüllü kazanımı çalışmaları 2004 Ocak ayında başlamıştır. Gönüllü yönetimi, gönüllü kazanımı çalışmaları üç farklı ortam kullanarak gerçekleştirilmiştir.

Bunlar, sabit ve hareketli geçici gönüllü kazanım istasyonları ile web sayfasında yaratılan elektronik ortamdır. İnsan kaynakları alanındaki aktiviteler dört ayrı birim tarafından planlanmış ve yürütülmüştür. Bu birimler, Gönüllü Yönetimi, Gönüllü Eğitimi Yönetimi, Personel yönetimidir. Gönüllü Yönetimi veri tabanına kayıtlı 18. 753 gönüllüden 8. 931 tanesi komisyonların istedikleri niteliklere göre seçilerek, 140 farklı grupta yer alan görevlere atanmışlardır.

Universiade2005 İzmir oyunlarındaki gönüllü insan kaynakları yönetimi, bir çok açıdan gelecek günlerde, ülkemizde organize edilecek ulusal ve uluslar arası spor organizasyonlarının yönetim sistemleri için örnek olacaktır.

Bu organizasyondaki yönetim sistemi ile ilgili değerlendirmeler yapılmalıdır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) ve ilgili diğer spor federasyonlarının yönetimi stratejileri içerisinde gönüllü insan kaynakları yönetimi çalışmaları ile ilgili sistematik projeler hazırlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Universiade2005 İzmir, Gönüllü İnsan Kaynakları Yönetimi

Studying “Voluntary Human Resources Management” at Universiade2005 İzmir Games

Kürşad SERTBAŞ, Engin ZENGİN, Selman ÇUTUK

ABSTRACT

The human resources management, which is influential in the process of the management of sport organizations, is an effective study field in the organizational success beside the institutional development. The management techniques applied within the organizations are to be planned carefully for a problem-free organization. Both the paid and voluntary human resources strategies, are gaining importance at this point. The purpose of this study is, to study the voluntary human resources management in the organization of Universiade2005 İzmir Summer Games, both from the viewpoint of the number of participating countries and characteristics of the organization. In the study, documentary exploration method was used. At the same time, archive study was made regarding the organization and related information was gathered through human resources method. Numerical information is given as a table in Microsoft Excel 7.0 program. Voluntary acquisition activities of Universiade2005 İzmir Summer Games started January 2004. Volunteer management, activities of acquisition of volunteers were performed using three different surroundings. These were stationary and moving volunteers acquisition stations and in an electronic form created on the web page. The activities in the field of human resources were planned and performed by four different units. These units were volunteer management, method of training the volunteers and personnel management. 8,931 out of 18,753 volunteers were selected according to the qualities required by the committee and appointed to duties in 140 different groups. Voluntary human resources management Universiade2005 İzmir Games, will be a model for the management systems in sports organizations to be organized nationally and internationally in the future in our country from many aspects. Evaluations shall be made regarding the management system in this organization. Systematic projects regarding voluntary human resources management, within the operational strategy of the General Directorate of Youth and Sports and other related federations shall be prepared.

Key words: Universiade2005 İzmir, Voluntary human resources management

GİRİŞ

Spor organizasyonlarının yönetim sürecinde önemli olan İnsan kaynakları Yönetimi kurumsal gelişimin yanında organizasyonel başarıda da etkili bir çalışma alanıdır. Organizasyonlar içerisinde uygulanan yönetim teknikleri sorunsuz bir organizasyon için dikkatle planlanmaktadır. Gerek ücretli gerekse gönüllü insan kaynakları yönetimi stratejileri bu noktada önem kazanmaktadır. Spor organizasyonlarındaki insan kaynakları yöneticileri gerek ücretli gerekse gönüllü insan kaynakları olarak iki farklı hedef kitle üzerinde çalışmalarını sürdürmektedirler. Organizasyonların planlanmasında nitelikli insan kaynakları ihtiyacı ekonomik koşullarda dikkate alınarak ücretli personel sayısına ek olacak gönüllü insan kaynakları ile tamamlanacaktır. Gönüllülerin organizasyonlarda görev alması gerek ekonomik gerekse insan kaynaklarının niteliği açısından önem kazanmakta ve son yıllarda uluslar arası spor organizasyonlarının yönetiminde önemli bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor organizasyonlarında gönüllü insan kaynakları yönetimi çalışmaları Avustralya, Kanada, İngiltere ve diğer bir çok ülkede uygulanmaktadır. Aynı zamanda Avrupa Birliği spor politikası içerisinde gönüllülük önemli bir yer tutmaktadır. Bu yönde gerek teorik gerekse pratik bir çok organizasyon yapılmaktadır (www.europa.eu.int/comm/sport).

Özellikle Olimpiyat Oyunları organizasyonlarında gönüllü insan kaynakları önemli bir güç oluşturmaktadır. Sydney 2000 Yaz Olimpiyat oyunlarında 50. 000, Salt Lake Kış Olimpiyat oyunlarında 19. 000, Athen 2004 Yaz Olimpiyat oyunlarında 60. 000 (Olimpiyat oyunları ve Paralimpik oyunlar) gönüllü organizasyonda görev yapmıştır (Karlis G., 2003).

Uluslar arası spor organizasyonlarında görev yapan gönüllüler, profesyonel görevliler kadar etkin konumlarda görev yapmaktadırlar. Organizasyonlar içerisinde kişisel nitelikleri doğrultusunda aktif olarak görevlendirilen gönüllüler organizasyonları başarısında etkili olmuşlardır (Sertbaş K. ve ark. 2004).

Birçok özel ve resmi spor kurumu içerisinde hedef organizasyon sürecinde tesis, sponsorluk, medya hizmetleri vb. organizasyonel planlamaların yanında gönüllüleri de yönetim stratejileri içerisinde değerlendirmektedirler. Bugün gönüllüler spor organizasyonlarını içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar. Bir çok araştırmacı (Farrell, Johnston, Twynam, Cnaan, Goldberg-Glen, Gren, Chalip) spor organizasyonlarında gerek sayısal gerekse nitelik bakımından bu kadar önemli olan gönüllülerin neden organizasyonlarda görev almak istedikleri v gönüllüleri motive eden faktörlerin neler olduğu sorusuna cevap aramak için çalışmalar yapmaktadırlar (Strigas A., Jackson N. 2001).

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de bugüne kadar gerek katılımcı ülke sayısı bakımından gerekse organizasyonun niteliği açısından önemli bir spor organizasyonu olan Universiade2005 İzmir Yaz Oyunları organizasyonundaki gönüllü insan kaynakları yönetimini incelemektir.

Universiade2005 İzmir

Universiade2005 İzmir Yaz Oyunları Organizasyonu’nun gönüllü kazanımı çalışmaları 2004 Ocak ayında başlamıştır. Gönüllü yönetimi, gönüllü kazanımı çalışmaları üç farklı ortam kullanarak gerçekleştirilmiştir. Bunlar, sabit ve hareketli geçici gönüllü kazanım istasyonları ile web sayfasında yaratılan elektronik ortamdır. İnsan kaynakları alanındaki aktiviteler dört ayrı birim tarafından planlanmış ve yürütülmüştür. Bu birimler, Gönüllü Yönetimi, Gönüllü Eğitimi Yönetimi, Personel yönetimidir. Gönüllü Yönetimi veri tabanına kayıtlı 18. 753

gönüllüden 8. 931 tanesi komisyonların istedikleri niteliklere göre seçilerek, 140 farklı grupta yer alan görevlere atanmışlardır. FISU (Fédération Internationale du Sport Universitaire); Uluslar arası Üniversite Sporları Federasyonu, 1949 yılında kurulmuş olan Uluslararası bir spor organizasyonudur Uluslararası boyutu ile FISU, ülkeleri ve insanları bölen anlaşmazlıkların üstesinden gelerek, üniversite topluluklarını bir araya getirmekte; spor aracılığı ile toplumlararası uyumu güçlendirmektedir. Dünya Üniversiteler Spor Hareketi aynı zamanda değişik ulusları birleştiren güçlü bir iletişim kanalı sunmayı hedeflemektedir (www.universiadeizmir.org).

Universiade2005 İzmir Organizasyonu

İzmir'in ev sahipliğini üstlendiği oyunlar; 10 zorunlu ve 4 isteğe bağlı spor dalında gerçekleştirilmiştir. Universiade2005 İzmir oyunlarına, toplam 18 bin 536 personel görev yapmıştır. Oyunlara 131 ülkeden 5 bin 348 sporcu, 2 bin 853 yönetici, bin 283 hakem, 450 spor teknik görevlisi katılmıştır. Toplam 38 bin 366 kişi 35 ayrı sınıfta akredite edilmiştir. (www.universiadeizmir.org).

Universiade2005 İzmir ve Gönüllü İnsan Kaynakları Yönetimi

İnsan kaynakları alanındaki aktiviteler dört ayrı birim tarafından planlanmış ve yürütülmüştür. Bu birimler, Gönüllü Yönetimi, Gönüllü Eğitimi Yönetimi, Personel yönetimidir (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005). Universiade Yaz Oyunları, olimpiyatlar gibi hazırlık dönemi az personel ile yürütülen kısa bir zaman diliminde büyük insan gücü ile gerçekleştirilen uluslararası bir aktivitedir. İnsan gücünün en büyük kaynağı ise gönüllülerdir. 23. universiade2005 İzmir Yaz Oyunları Organizasyonu'nun gönüllü kazanımı çalışmaları 2004 Ocak ayında başlamıştır. Gönüllü yönetimi, gönüllü kazanımı çalışmaları üç farklı ortamı kullanarak gerçekleştirilmiştir. Bunlar, sabit ve hareketli geçici gönüllü kazanım istasyonları ile web sayfasında yaratılan elektronik ortamdır. 23. universiade2005 İzmir Yaz Oyunları internet sitesinde oluşturulan gönüllü sayfalarında gönüllü aktivitelerinin tanıtımı yanında gönüllü olarak çalışmak isteyenlerin kayıt olabilmelerini sağlayan imkan yaratılmıştır. Gönüllü yönetimi gönüllü kazanım çalışmaları sonucunda 2005 Haziran ayında veri tabanında kayıtlı gönüllü sayısı 18. 753'e ulaşmıştır (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005).

Uzun bir zaman diliminde oluşmuş gönüllü veri tabanında yer alan gönüllüler içindeki değişiklikleri belirlemek, gönüllüleri yakından tanımak, gönüllülere Universiade ve gönüllülük hakkında bilgiler vermek ve gönüllülerin oyunlar öncesi ve sırasında kendi nitelik ve ilgi alanlarına göre doğru yerlerde görevlendirilmelerini sağlamak amacıyla, 2004 Ekim ayından itibaren gönüllülerle ön görüşmeye başlanmıştır. Bu ön görüşmeler ve internet ortamında kurulan iletişim yoluyla gönüllü veri tabanındaki bilgiler güncellenmiş ve geliştirilmiştir (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005).

Kayıt olan gönüllülerin, oyunlar dönemine kadar ilgilerinin devamını sağlamak ve yükseltmek, eğitmek, oyunlar öncesindeki dönemdeki aktivitelerle katılımlarını sağlamak üzere Gönüllü İletişim Merkezi'nde, konser alanında günlük, haftalık ve aylık faaliyetler planlanmıştır (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005).

Gönüllü Yönetimi veri tabanına kayıtlı 18. 753 gönüllüden 8. 931 tanesi komisyonların istedikleri niteliklere göre seçilerek, 140 farklı grupta yer alan görevlere atanmışlardır. Aşağıdaki tabloda görev dağılımları görülmektedir. (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor,2005).

Şekil – 1: Oyunlar esnasında gönüllülerin faaliyet alanlarına göre dağılımı

Oyunlar esnasında gönüllülerin faaliyet alanları	Gönüllü sayısı
Tesisler işletmesi komisyonu	3706
Spor komisyonu	1515
Dış ilişkiler komisyonu	951
Ulaşım komisyonu	783
Bilgi teknolojileri komisyonu	594
Açılış ve kapanış törenleri	535
Pazarlama ve halkla ilişkiler komisyonu	487
Akreditasyon komisyonu	150
Sağlık komisyonu	106
İdari işler komisyonu	56
Mali işler komisyonu	23
Genel koordinatörlük	19
Teknik koordinatörlük	6
Toplam	8931

(23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005)

Sonuç ve Öneriler

Universiade2005 İzmir Yaz Oyunları Organizasyonu'nun gönüllü kazanımı çalışmaları 2004 Ocak ayında başlamıştır. Gönüllü yönetimi, gönüllü kazanımı çalışmaları üç farklı ortam kullanarak gerçekleştirilmiştir. Gönüllü Yönetimi veri tabanına kayıtlı 18. 753 gönüllüden 8.931 tanesi komisyonların istedikleri niteliklere göre seçilerek, 140 farklı grupta yer alan görevlere atanmışlardır. 2003 Universiadedaequ yaz oyunlarında 16. 142 kişi oyunlarda gönüllü olarak görev yapmak üzere başvuru yapmıştır (www.universiadedaequ.org).

Universiade Innsbruck 2005 kış oyunlarında spor, bilgi teknolojileri medya ve sağlık hizmetlerinde görev yapmak üzere 750 gönüllü görev yapmıştır ([www. Universiade innsbruck.org](http://www.universiadeinnsbruck.org)).

Universiade yaz ve kış oyunları gerek katılımcı ülke sayısı gerekse organizasyonu büyüklüğü açısından olimpiyat oyunlarından sonra ikinci büyük organizasyon olma niteliğindedir. Olimpiyat oyunlarında binlerce gönüllü görev yapmaktadır. Organizasyon içerisindeki bir çok çalışma alanında görev yapan gönüllülerin sayıları son yıllarda büyük oranda artış göstermektedir. Los Angeles 1984 oyunlarında 30. 000, Barcelona 1992 oyunlarında 34. 558, Atlanta 1996'da 60. 422, Nagano 1998'de 32. 579, Sydney 2000 oyunlarında 46. 967, Salt lake 2002'de 20. 000, Atina 2004 oyunlarında ise 60. 000 gönüllü görev yapmıştır (www.olympic.org/olympic_review).

İngiltere'de 5. 821. 400 spor gönüllüsü bir çok farklı projede görev yapmaktadır. Gönüllüler 106. 400 spor kulübüne üye olarak çalışmaktadırlar. İngiltere'deki toplam gönüllülerin %26'sı spor organizasyonlarında gönüllü olarak görev yapmaktadırlar (Carter P. 2002).

Kanada' da gönüllü insan kaynakları organizasyonları bir çok farklı çalışma alanında görülmektedir. Kanada' da 1,17 milyon kişi spor organizasyonlarında görev yapmaktadırlar.

Bu rakam Kanada nüfusunun %5'inin oluşturmaktadır. Ayrıca spor gönüllüleri toplam gönüllü sayısının %18'ini oluşturmaktadır (Doherty A. 2005).

Universiade2005 İzmir oyunlarındaki gönüllü insan kaynakları yönetimi, bir çok açıdan gelecek günlerde, ülkemizde organize edilecek ulusal ve uluslar arası spor organizasyonlarının yönetim sistemleri için örnek olacaktır. Bu organizasyondaki yönetim sistemi ile ilgili değerlendirmeler yapılmalıdır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) ve ilgili diğer spor federasyonlarının yönetim stratejileri içerisinde gönüllü insan kaynakları yönetimi çalışmaları ile ilgili sistematik projeler hazırlanmalıdır. Devlet İstatistik Enstitüsü ve ilgili diğer kurumlar tarafından Türkiye'deki toplumsal gönüllüler ve spor gönüllüleri istatistikleri belirlenmelidir. Büyükşehir ve diğer belediyelerde Spor gönüllüleri bilgi bankaları oluşturulmalı Türkiye'deki Üniversitelerde gönüllü yönetim merkezleri oluşturulmalıdır. Üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor daire Başkanlıklarında spor gönüllüleri bilgi bankası kurulmalıdır.

Kaynaklar

- CARTER P. (2002) Sports Volunteering in England in 2002, **Summary Report**,(www.sportengland.org)
- DOHERTY A. (2005), A Profile For Community Sport Volunteer, (www.prontario.org)
- KARLIS G., (2003) Volunteerism And Multiculturalism: A Linkage For Future Olympics **The Sport Journal**, Published by United States Sport Academy, Vol: 6, N: 3, 2003
- SERTBAŞ K., ATALI L., GÖNERER A., TAŞKIRAN Y. (2004), Sporda Gönüllü İnsan Kaynakları Organizasyonu, Türkiye İçin Uygulama Örneği, Ege Üniversitesi, **Performans dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 1, 2004, Syf: 21
- STRİGAS A., JACKSON N. (2003), Motivating Volunteers To Serve And Succeed: Design And Results Of A Pilot Study That Explores Demographics And Motivational Factors In Sport Volunteerism. **International Sports Journal** Article (Winter 2003)
- (www.universiadeizmir.org).
- (23. Universiade2005, İzmir Yaz Oyunları, Resmi Rapor, 2005).
- (www.universiadedeagu.org).
- (www.universiade-innsbruck.org).
- (www.olympic.org/olympic_review)
- http://europa.eu.int/comm/sport/index_en.html